

Şubat 2014 • Sayı: 86 • 4 TL

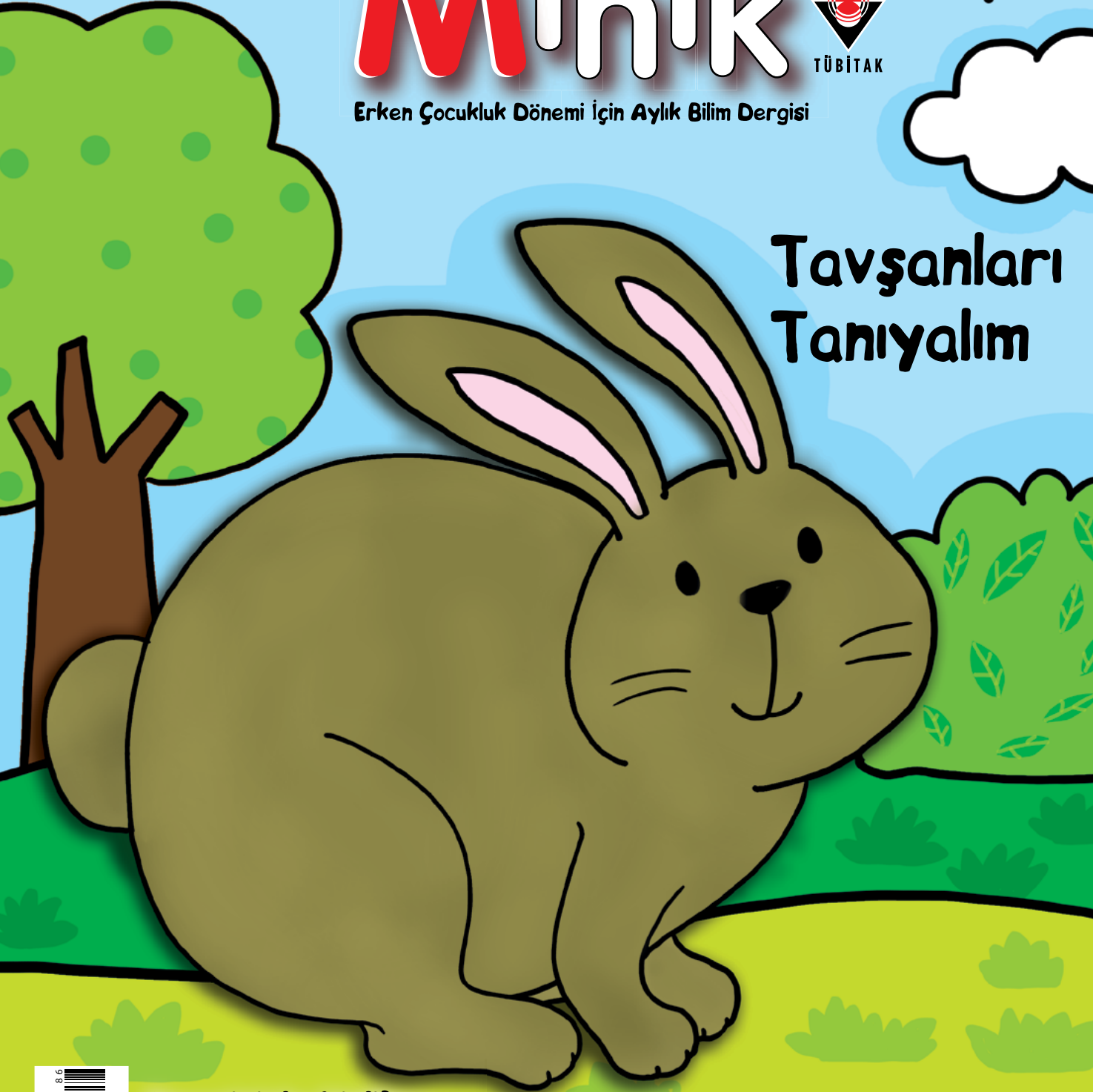
Meraklı Minik

Erken Çocukluk Dönemi İçin Aylık Bilim Dergisi

Tavşanları Tanıyalım

Derginizle birlikte...

Tavşan Posterı • Rengârenk Çıkartmalar • Parmak Kuklaları
Tavşanlar Yiyecek Arıyor Oyunu • Sığırayan Hayvanlar Kartları

3+ yaş

Meraklı Minik

Sevgili Okurlarımız,

Tavşan tüm dünyada en sık rastlanan memelilerden biri. Biz de yeni sayımızı bu sevimli canlılara ayırdık. Dergimizin sayfalarında tavşanların yaşamı ve farklı özellikleriyle ilgili yazılar ve etkinlikler bulacaksınız. Haydi Mutfağa köşemizde tavşan resimli bir yemek tarifine yer verdik. Dergimizin ekinde verdiğimiz parmak kuklalarında da bir tavşan ailesi var. Posterimizin, oyunumuzun ve çıkartmalarımızın konusu da tavşanlar. Yuvasını tavşanlar gibi toprağın altına yapan hayvan türleri ve uzun kulaklı başka hayvanlarla ilgili sayfalarımız da var. Kartlarımızdaysa sığırayan hayvanlar bulunuyor. Yeni sayımızı seveceğinizi umuyoruz. Her zamanki gibi hepimizi sevgiyle kucaklıyoruz.

Aslı Zülal

"Benim manevi mirasım ilim ve aklıdır"

Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Yücel Altunbaşak

Genel Yayın Yönetmeni Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Duran Akca
duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni

Aslı Zülal
asli.zulal@tubitak.gov.tr

Editör

Alp Akoğlu
alp.akoglu@tubitak.gov.tr

Yayın Danışma Kurulu

Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Doç. Dr. M. Necati Demir
Doç. Dr. Hatice Zeynep İnan
Dr. Şükrü Kaya
Yrd. Doç. Dr. Yasin Öztürk
Doç. Dr. Sait Uluç
Yrd. Doç. Dr. Rıza Ülker

Redaksiyon

Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu

Meryem Arzu Aruntaş
arzu.aruntas@tubitak.gov.tr
Meltem Yenal Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr
Pınar Dündar
pinar.dundar@tubitak.gov.tr
Suzan Lema Gençer
suzan.gencer@tubitak.gov.tr
Seçil Güvenç Heper
secil.heper@tubitak.gov.tr
Bilge Nur Karagöz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr
Zuhal Özer
zuhal.ozer@tubitak.gov.tr
Kübra Sıvışoğlu
kubra.sivisoglu@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım

Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr
Ayşegül Doğan Bircan
aysegul.bircan@tubitak.gov.tr

Çizer

Pınar Büyükgöral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler

Yeter Sivrikaya
yeter.sivrikaya@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

Mehmet Ali Aydınhan
mali.aydinhan@tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

abone@tubitak.gov.tr
Tel (312) 468 53 00

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi
Akay Caddesi No: 6
06420 Bakanlıklar /Ankara
Tel (312) 298 95 61 (Yazı İşleri)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
İnternet www.tubitak.gov.tr/merakliminik
e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

ISSN 977-1307-1998

Fiyatı 4 TL

Baskı

PROMAT Basım Yayın San. ve
Tic. A.Ş.
http://www.promat.com.tr/
Tel (212) 622 63 63

Baskı Tarihi: 28.01.2014

Dağıtım

Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
http://www.tdp.com.tr

HER AYIN 1'İNDE ÇIKAR

2

İçindekiler

2

Yavru Tavşanlar Büyüyor

6

Yuvadaki Tavşanlar

8

Küçük Gövdeli, Uzun Kulaklı

Haydi, Tanıyalım Sevimli Tavşanları!

12

Dört Küçük Tavşan

13

Hangi Tavşandan Bir Tane Var?

14

Ormandaki Tavşanlar

16

Hangi Tavşan Hangi Delikten Çıkmış?

18

Kulakları Bul, Hayvanları Say

20

Var mı Başka Büyük Kulak?

Haydi Çevrene Bak!

22

Bu Hayvanların Yuvaları Toprağın Altında

24

Mirket Nereden Çıkacak?

25

Pika, Porsuk ve Baykuş

26

Çok Merak Ediyorum

28

Haydi Mutfığa

30

Küçük Eller İşbaşında

32

Kitap... Oyun... Öneri...

6

18

25

Yavru Tavşanlar Büyüyor

Anne tavşan yeni bir yuva kazdı. Yuvanın içini otlarla ve kendi tüyleriyle kaplıyor. Yakında doğum yapacak.

Anne tavşan dört yavru doğurdu. Yavru tavşanların henüz tüyleri yok ve gözleri şimdilik hep kapalı duruyor.

Yavrular yuvada uyuyor. Anne tavşansa beslenmeye gidiyor. Çıkarken yuvanın girişini toprak, ot ve yapraklarla kapatıyor.

Anne tavşan günde bir kez yuvaya geliyor, yavruları emziriyor. Anne tavşanın sütü çok besleyici.

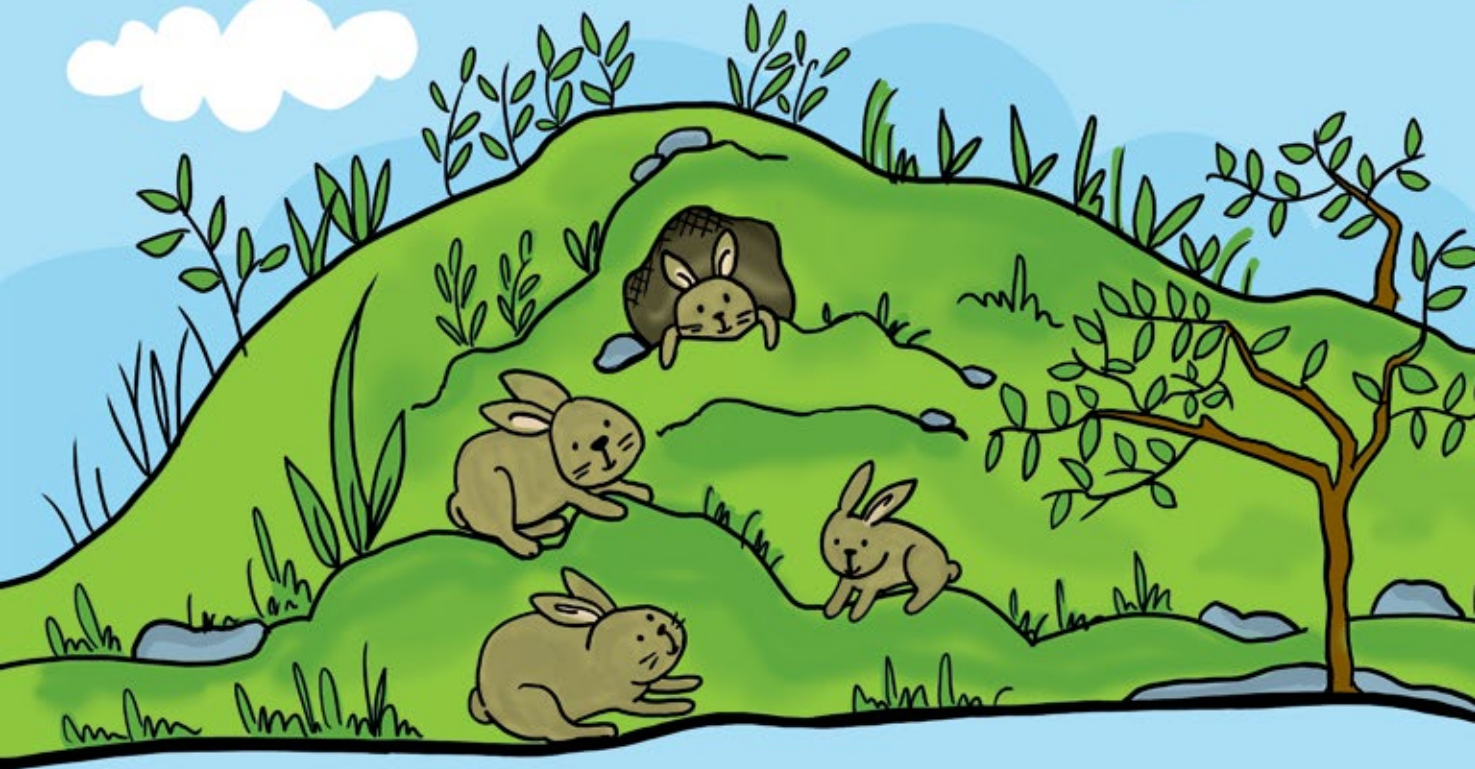
Yavrular büyüyor.
Günlerini yuvada geçiriyorlar.

Anne her gün yavruları
emziriyor, onları temizliyor.

Yeterince büyüdülerinde yavrular yuvadan dışarı çıkıyorlar.

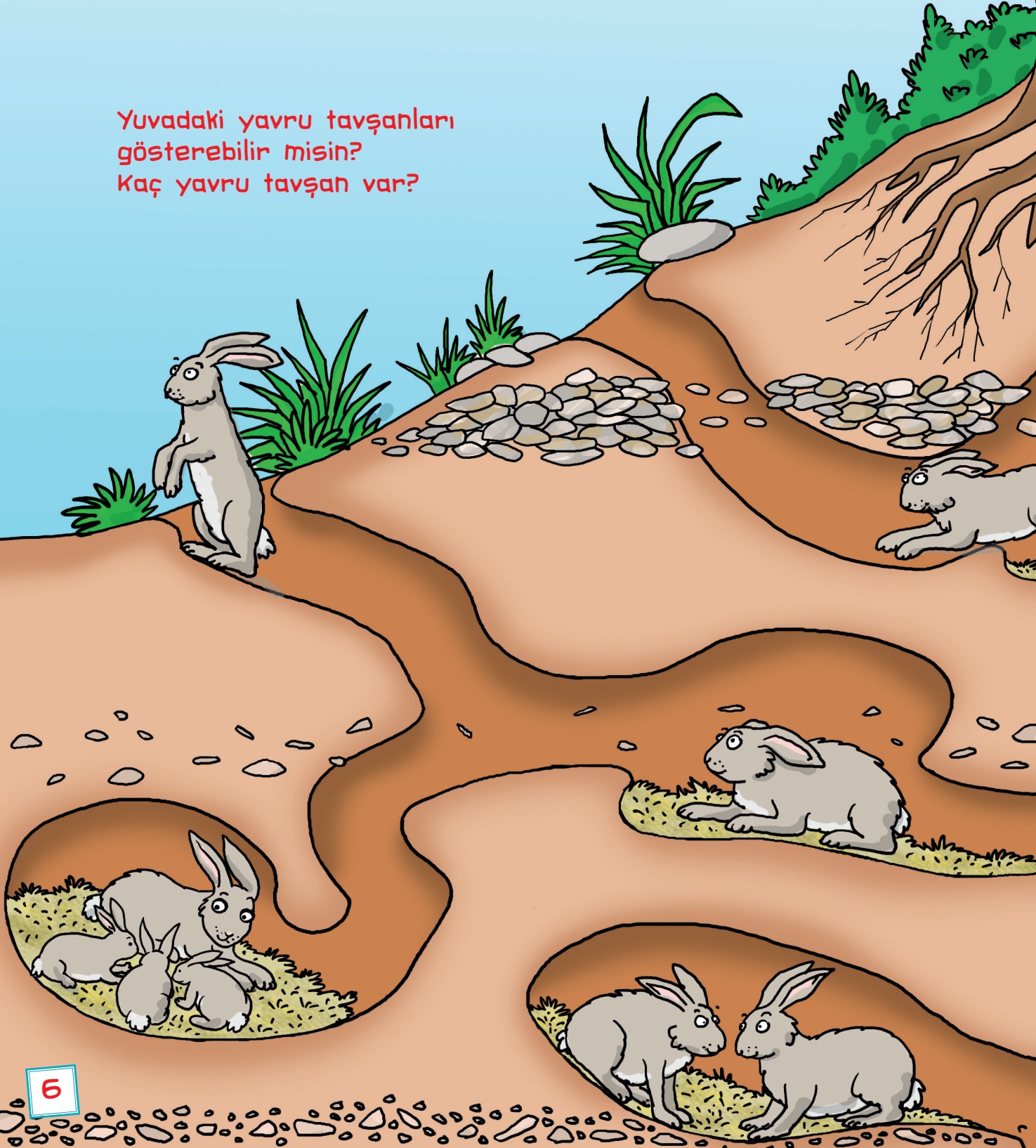
Artık kendi başlarına çevrede dolaşabiliyorlar. Kendi kendilerine besleniyorlar. Sonra yuvaya geri dönüp dinlenecekler.

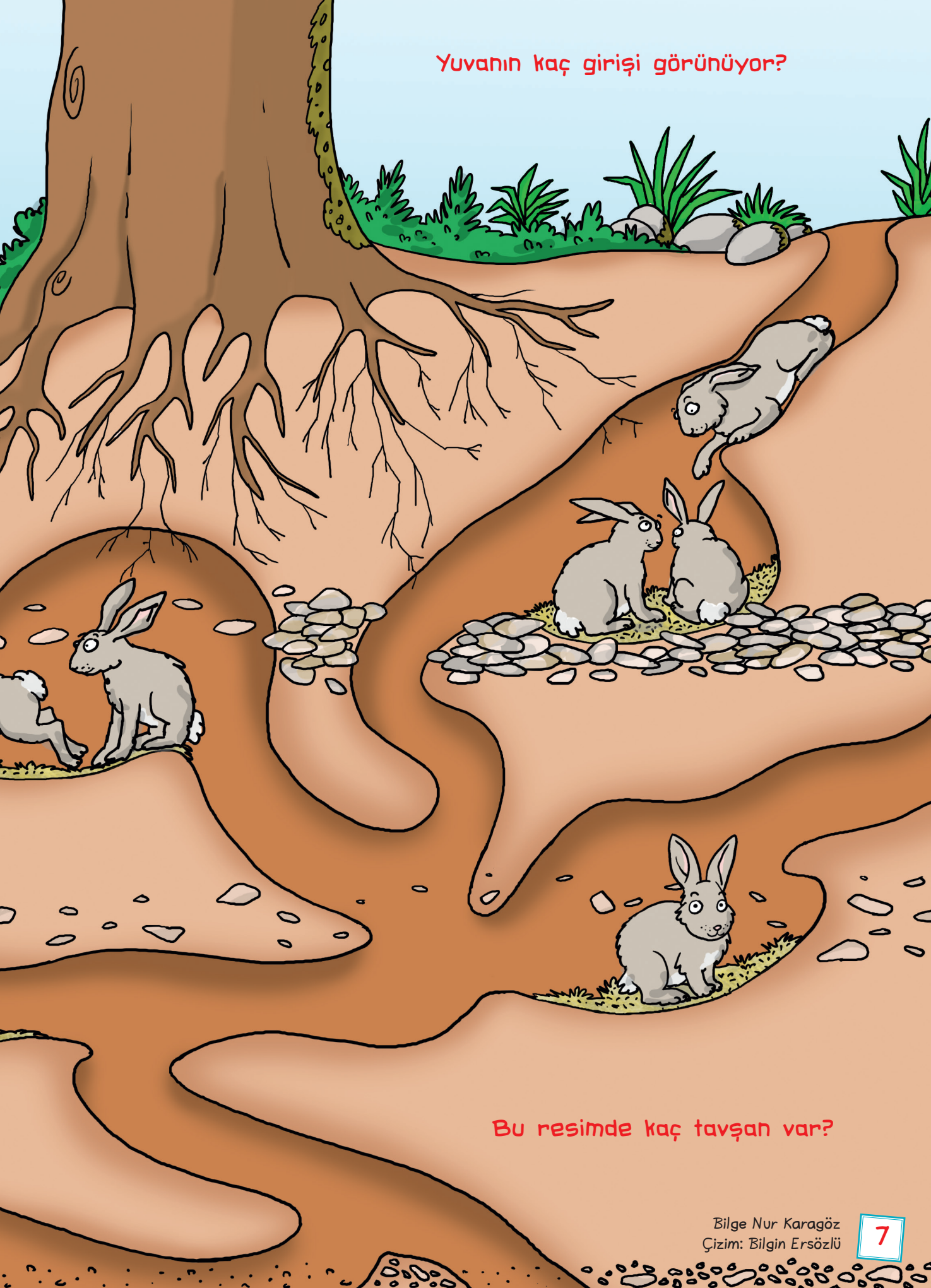
Yuvaldaki Tavşanlar

Tavşanlar toprağın altını kazarak yaptıkları yuvalarda topluluk halinde yaşar. Bu yuvalarda birbirlerine tünellerle bağlı odacıklar bulunur. Tavşanlar uyumak, yiyecek saklamak, yavrularını büyütmek için bu odacıkları kullanırlar. Tavşan yuvalarının birçok girişi olur. Haydi resmi incele ve aşağıdaki soruları yanıtla.

Yuvaldaki yavru tavşanları gösterebilir misin?
Kaç yavru tavşan var?

Yuvanın kaç girişi görünüyor?

Bu resimde kaç tavşan var?

Küçük
Gövdeli,
Uzun Kulaklı
Haydi, Tanıyalım
Sevimli
Tavşanları!

Orada biri mi var?

Tavşanlar kulaklarını
sesin geldiği yöne
çevirerek sesleri daha
iyi işitebilirler.

Tavşanlar
uzun arka
bacakları
sayesinde
sıçrayarak
ilerleyebilirler.
Bu sayede çok
hızlı hareket
edebilirler.
Tehlike anında
çabucak
uzaklaşırlar.

Alamy / Dijitalimaj

Alamy / Dijitalimaj

Tavşanlar yuvalarını yerin altına yapar. Bunun için toprakta
oyuklar ve tüneller kazarlar. Bak, bu yavru tavşanlar
yuvalarının girişinde durmuş, çevreye bakınıyorlar.

Tavşanlar
çoğunlukla
bitki
yaprakları, ot
ve meyvelerle
beslenirler. Kışın
ağaç kabuklarını
ve bitki köklerini
de yerler.

Tavşanlar
tüylerini sık
sık yalayarak
temizlenirler.

Alamy / Dijitalimaj

Doğadaki tavşanların kürkleri genellikle kahverengi ve gri renklere sahiptir. Evcil tavşanların kürkleri farklı renklerde olabilir.

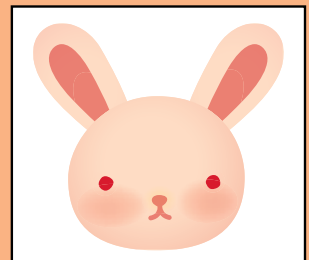
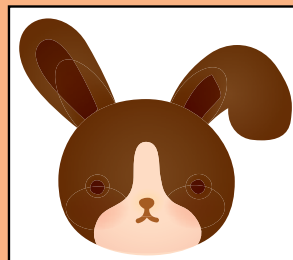
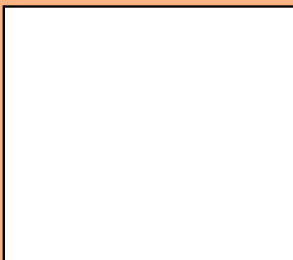
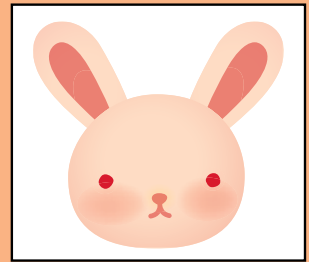
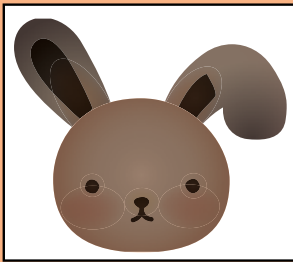
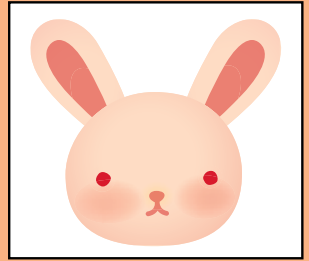
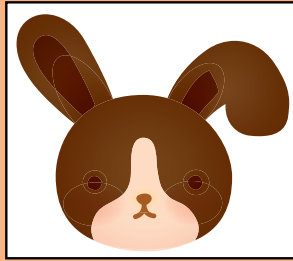
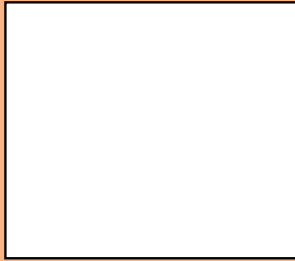
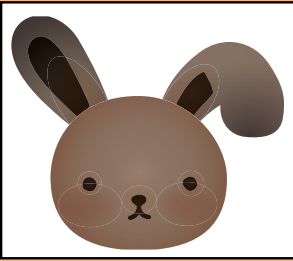
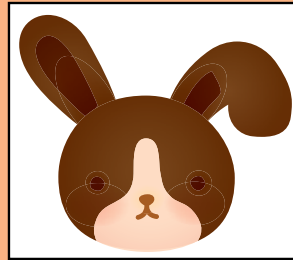
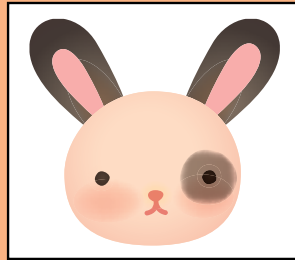
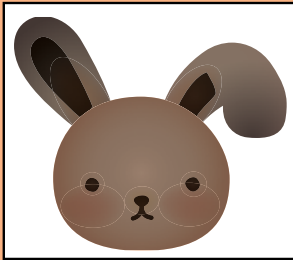
Alamy / Dijitalimaj

Photographer's Choice / Sylvain Cordier / Getty Türkiye

Dört Küçük Tavşan

Dört küçük tavşan, aşağıdaki satırlarda belirli bir sırada duruyor. Bazı satırlarda eksikler var. Eksik tavşanları çıkartmalar arasından bulup yerlerine yapıştırabilir misin?

Hangi Tavşandan Bir Tane Var?

Evcil tavşanların kürkleri farklı farklı olabilir. Aşağıda böyle birçok tavşan görüyorsun. Peki, hangi tavşandan bir tane var?

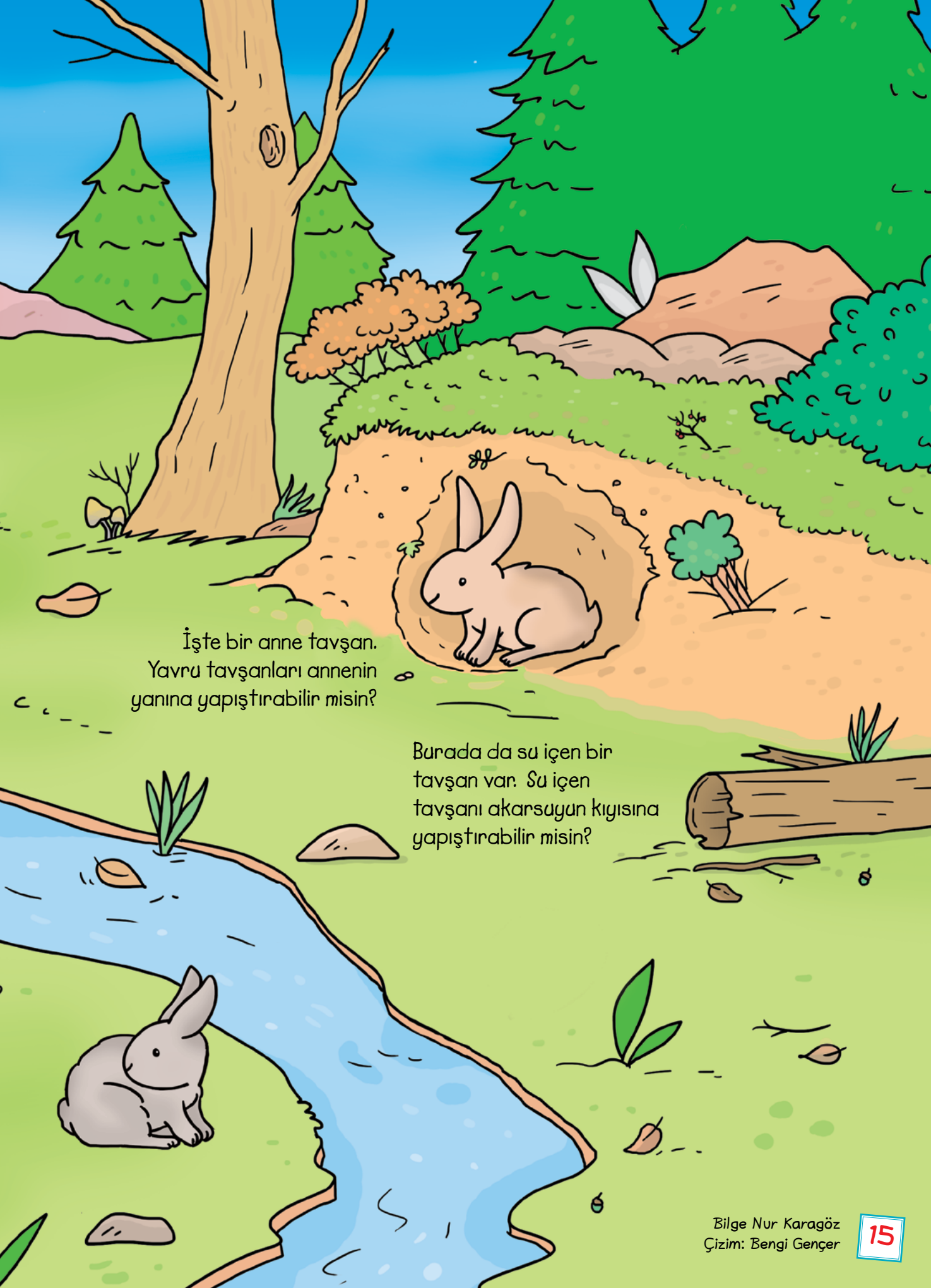

Ormandaki Tavşanlar

Ormandaki tavşanlar, beslenmek için yuvalarından dışarı çıkmış. Haydi aşağıdaki yazıları oku ve dergimizin ekindeki çıkartmalarda bulunan tavşanları resmin uygun yerlerine yapıştır.

Tavşanlar kışın ağaçların kabuklarını ve tomurcuklarını yer. Ağaç kabuğu yiyen tavşanı buraya yapıştırabilir misin?

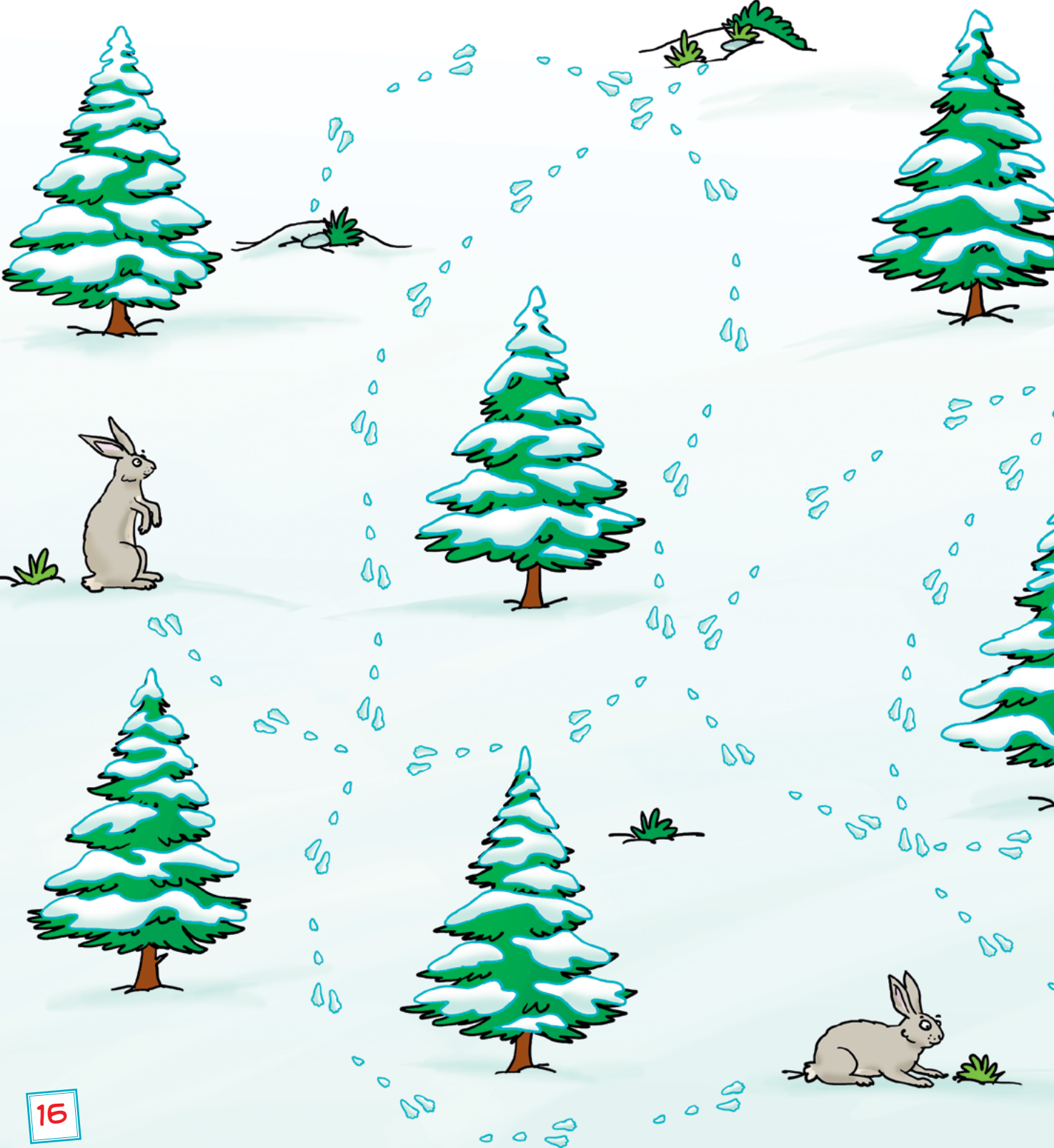

İşte bir anne tavşan.
Yavru tavşanları annenin
yanına yapıştırabilir misin?

Burada da su içen bir
tavşan var. Su içen
tavşanı akarsuyun kıyısına
yapıştırabilir misin?

Hangi Tavşan Hangi Delikten Çıkmış?

Tavşanların yuvalarının genellikle birçok girişi olur. Bu resimdeki tavşanlar yemek aramak için yuvadan dışarı çıkmış. Tavşanların ayak izlerini takip ederek hangi tavşanın hangi delikten çıkmış olduğunu bulabilir misin?

Kulakları Bul, Hayvanları Say

Yabantavşanları, eşekler ve kızıltilkiler resimde farklı yerlere saklanmışlar. Hepsinin yalnızca kulakları görünüyor. Önce kulakların hangi hayvanlara ait olduğunu bul. Sonra da hangi hayvandan kaç tane olduğunu say. Hayvanların resimlerinin altına sayılarını yaz.

Var mı Başka Büyük Kulak? Haydi Çevrene Bak!

Büyük kulaklı hayvanların binçoğu bu özellikleri sayesinde çevredeki sesleri daha iyi işitir. Ayrıca büyük kulakları sıcak havalarda serinlemelerine de yardımcı olur. Yabantavşanı, çöl tilkisi, eşek ve yerdomuzu büyük kulaklı hayvanlardan bazıları.

Bu yabantavşanının kocaman kulakları var.

David Tipling / Stockbyte / Getty Türkiye

Çöl tilkisinin de büyük kulakları var.

Alamy / Dijitalimaj

Eşekler de büyük kulaklı hayvanlardan.

Robert Harding World Imagery / James Hager / Getty Türkiye

Alamy / Dijitalmeç

Bu da bir yendomuzu.
Onun kulakları da ne
kadar büyük değil mi?

Peki, büyük
kulaklı
başka hangi
hayvanlar
var?

Bu Hayvanların Yuvaları

Birçok hayvan yuvasını toprağın altına yapar. Toprak altındaki bu yuvalar yırtıcı hayvanlardan, sıcaktan ya da soğuktan korunmalarını sağlar.

Mirketler toprağın altına kazdıkları tünellerde ve odacıklarda topluluk halinde yaşar.

Photo Researchers / J. Dennis Nigal / Getty Türkiye

Yuvasını toprağın altına yapan baykuşlar da var. Bu baykuşlar bazen de başka hayvanların terk ettiği yuvalara yerleşir.

Picture Press / J & C Sohns / Getty Türkiye

Toprağın Altında

Porsukların yuvası toprağın altındadır. Uzun tünellerden ve birçok odacıktan oluşur. Porsuklar da yuvalarında topluluk halinde yaşar.

Photographer's Choice / James Warwick / Getty Türkiye

Alamy / Dijitalineji

İşte bir pika. Pikalar dağlarda yaşar. Bazılarının yuvası kayaların arasındaki boşluklardadır. Bazıları da toprağı kazarak kendilerine yuva yaparlar.

Mirket Nereden Çıkacak?

Bu mirkete doğru yaklaşan bir çakal var. Birazdan mirket çakalı fark edip yanındaki delikten içeri girecek. Sonra da uzaktaki bir delikten tekrar dışarı çıkacak. Ancak tünellerde ilerlerken yalnızca boş odacıklardan geçebilir. Mirketin izlemesi gereken yolu bulup, onu çıkacağı deliğe ulaştırabilir misin?

Baykuş, Pika ve Porsuk

Baykuş, pika ve porsuğu yavrularına götürebilir misin?
Haydi boya kalemlerini al ve anneleri yavrularına
ulaştıracak yolları farklı renklerle çiz.

Çok Merak Ediyorum

Tavşanların ön dişleri neden uzun?

Efe Arslan - 7 yaş - İzmir

İnci Irmak Şenol - 4 Yaş

Kaan Akyıldız - 5 yaş - Bursa

Tavşanların ağızında en önde dört diş bulunur. Bunların ikisi üstte ikisi de alttadır. Tavşanlar, bitki yaprakları ve ağaç kabuğu, bitki kökü gibi sert şeyler yerler. Ön dişleri tavşanların yiyecekleri koparmasına ve kemirmesine yarar. Bunlar kesici dişlerdir. Kesici dişler diğer dişlere göre biraz daha uzun ve keskindir.

Sorularınızı Bekliyoruz!

Suyla ilgili merak ettiğiniz sorularınızı
15 Mart'a kadar bize gönderin. Bu
sorulardan birini ya da birkaçını Nisan
2014 sayımızda yanıtlayalım.

Adınızı, soyadınızı, yaşıınızı ve
yaşadığınız ili yazmayı unutmayın.

İşte adreslerimiz:

e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Adres: TÜBİTAK Meraklı Minik
Dergisi

"Çok Merak Ediyorum" Köşesi

Akay Caddesi No: 6 06420

Bakanlıklar / Ankara

Haydi
Mutfağa

Pilavdan Tavşan

- Malzeme**
- 1 kâse piring
 - 1 havuç
 - 1 parça brokoli
 - 1 siyah zeytin
 - 1 yemek kaşığı tereyağı

Bu sayfadaki
etkinlik
bir yetişkinle
birlikte
yapılmalıdır.

Pirinci yıkayın ve suda haşlayın. Sonra içine tereyağı ekleyip dinlenmeye bırakın. Brokoliyi yıkayın ve az suda kısa bir süre haşlayın. Bir tabağa alarak soğumasını bekleyin. Havucu yıkayıp soyun. Uç kısmından bir parça ayırıp geri kalanını rendeleyin. Rendelediğiniz havucu tabağa koyun. Yuvarlak bir kâse ya da kalıp kullanarak pilavdan tavşanın başını oluşturun. Kulaklar için de oval biçimli bir kâse ya da kalıp kullanabilirsiniz. Zeytinden keseceğiniz parçalarla tavşanın gözünü, burnunu ve ağzını yapın. Ayırdığınız havuç parçasından iki küçük daire keserek bunlarla tavşanın yanaklarını yapın. Havucun kalanından küçük havuçlar hazırlayın. Üzerlerine de birer parça brokoli koyarak küçük havuçların yapraklarını yapın. Brokoli parçalarının kalanıyla da tabağınızı süsleyin. Afiyet olsun.

Küçük Eller İşbaşında

Aralık 2013 sayımızda atık malzemeler kullanarak bir tavşan şapkası tasarlamanızı istemiştik. İşte tavşan şapkalarınızla birlikte çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sayfamızda görebilirsiniz. İnternet sayfamızın adresi: <http://www.tubitak.gov.tr/merakliminik>

Zeynep Naz İdigli - 6,5 yaş - Balıkesir

Yusuf Özgan - 5,5 yaş - Diyarbakır

Duygu Unal - 5 yaş - Yozgat

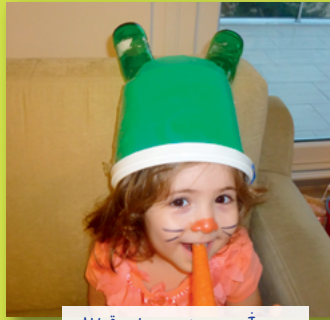
Ege Cümen - 4 yaş - İstanbul

Yunus Emre Eren - 5,5 yaş - İstanbul

Yusuf Dilsiz - 4 yaş - Kocaeli

Nil Özalp - 3,5 yaş - İzmir

Zeynep Duru Cavidar - 3 yaş - Ankara

Poyraz Acikel - 2 yaş - İstanbul

Deniz Barta - 2,5 yaş - Ankara

Ali Barış Gezginci - 3 yaş - Antalya

Sugra Demirel - 5 yaş - Zonguldak

Mehmet Deniz Yılmaz - 5 yaş - Ankara

Melis Demiroren - 4 yaş - İzmir

Osman Mert Ergin - 5 yaş - İstanbul

Gülsevi Beker - 6 yaş - Amasya

Ali Bora Utaş - 3,5 yaş - Mersin

Bilge Hacısalıhoğlu - 5 yaş - Trabzon

Ali Hikmet Bilgin - 5 yaş - Erzurum

Ceren Uluca - 3,5 yaş - Kocaeli

Erva Betül Namaz - 3 yaş - Elazığ

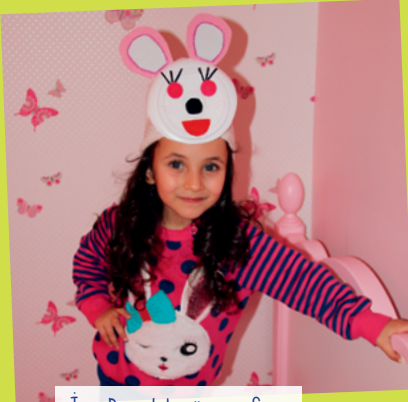
Bugra Efe Apaydın - 3,5 yaş - Kayseri

Balımsu Bayraktar - 5 yaş - Kırıkkale

Hüseyin Kağan Aydın - 4 yaş - Trabzon

İnci Bozpolat - 4 yaş - Sivas

Alperen Kağan Bozdoğan - 3,5 yaş - Giresun

Hanne Erva Ergün - 4,5 yaş - İstanbul

Barış Ölmez - 6 yaş - Muğla

Ceren Ertuğ - 6,5 yaş - Sivas

Ufuk Deniz Bortas - 4,5 yaş - Aydın

Nisan 2014 sayımız için atık malzemeler kullanarak suda giden bir taşıt maketi tasarlamanızı istiyoruz. Maketinizle birlikte çektiğiniz fotoğrafınızı, adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve oturduğunuz ili de yazarak bize gönderin. Bunun için 15 Mart 2014'e kadar süreniz var. Adreslerimiz aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Akay Caddesi No: 6
06420 Bakanlıklar / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Kitap...

Oyun...

Öneri...

Tavşan Peter ve Bay Tavşan

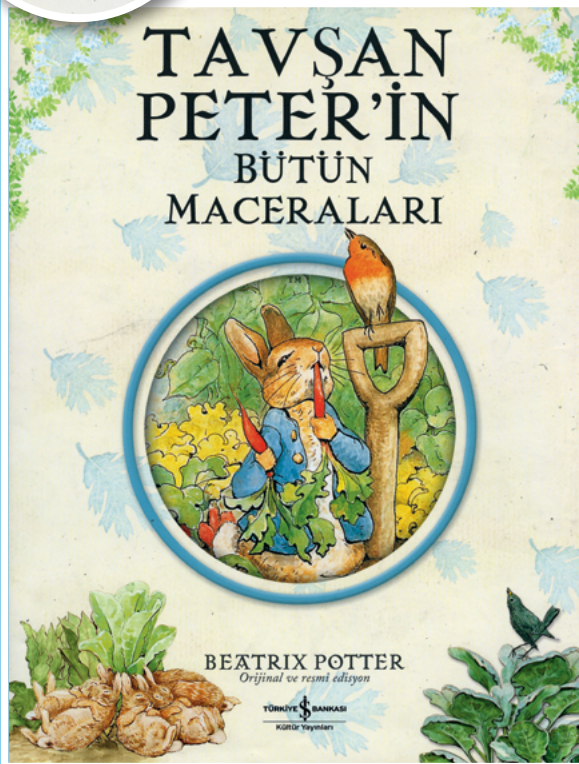
Bu sayımızda size, tavşanları konu edinen iki farklı kitabı tanıtacağız.

Bunlardan ilki, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'nın yayımladığı "Tavşan Peter'in Bütün Maceraları" adlı kitap. Kitapta, Tavşan Peter'in yaratıcısı Beatrix Potter'in yazıp resimlediği ve Peter adlı sevimli bir tavşan yavrusuyla kardeşlerinin serüvenlerini anlatan dört öykü bulunuyor.

İlk kez 1900'lü yılların başında yayımlanan bu resimli öykülerin o dönemin çocuk edebiyatına büyük yenilik getirdiği söyleniyor. Tavşan Peter öyküleri bugün hâlâ çok seviliyor. Yayımlandığı ilk yıllardan bu yana birçok dile çevrilmiş ve tüm dünyada 150 milyondan fazla kopyası satılmış. Tavşan Peter'in Bütün Maceraları'nı Volkan Yalçıntoklu Türkçeleştirmiş.

Sizin için seçtiğimiz ikinci kitap, Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Bay Tavşan'ın Bir Fikri Var". Kitapta, huzur içinde çayırdaki taze yoncaları kemirmek ve güneşin, gökyüzünün tadını çıkarmaktan başka bir şey istemeyen bir tavşanla onu nedensiz yere rahatsız ederek çayırdan uzaklaştırmaya çalışan bir köpeğin öyküsü anlatılıyor. Köpek Bay Tavşan'a göre çok daha güçlüdür. Ama Bay Tavşan bu eşitliksiz duruma bir çare bulur ve köpeği çayırdan uzaklaştırır. Cesareti, hayal gücünü ve haksızlığa karşı durmayı anlatan bu kitabı da seveceğinizi düşünüyoruz. Michael Engler'in yazıp Feridun Oral'ın resimlediği Bay Tavşan'ın Bir Fikri Var'ı Şeyda Öztürk Türkçeleştirmiş.

Çizim: Subert / Getty Türkiye

Tavşan Gibi Sıçrayarak Dolaşma Oyunu

Bu oyunda oyuncular tavşan gibi sıçrayarak dolaşıp yiyecek ararlar. Oyunu oynamak için küçük tabakların içine tavşanların yemekten hoşlanacakları meyve ve sebze dilimleri, marul gibi yiyecekler koyun.

Tabakları odanın ya da bahçenin farklı yerlerindeki sehpa ya da sandalye gibi alçak boyulu eşyaların üzerine yerleştirin. Çocukların sıçrayarak dolaşmalarını ve yiyecek aramalarını sağlayın.

Sıçrayan Hayvanlar Kartlarıyla Eşleme Oyunu Oynayalım

Bu sayımızda dergimizin ekinde sıçrayan hayvanlarla ilgili kartlar yer alıyor. Bu kartlarla bir eşleme oyunu oynayabilirsiniz. Oyunu oynamak için önce kartları birbirinden ayırıp karıştırın. Resimli yüzleri alta gelecek şekilde yere dizin. Sonra kartları ikişer ikişer açın. Birbirinin eşi olan kartları bulmaya çalışın. Açtığınız iki kart birbirinin eşiyse bu kartları kenara ayırın. Açtığınız kartlar birbirinin eşi değilse bu kartları tekrar ters çevirip başka iki kart açın. Dilerseniz bu oyunu iki ya da daha fazla oyuncuyla, kartları sırayla açarak da oynayabilirsiniz.

Heey!
Biri bana
kapıyı
açabilir mi?